



PRIENŲ GLOBOS NAMAI

## PRIENŲ GLOBOS NAMŲ DIREKTORIUS

### ĮSAKYMAS DĖL PRIENŲ GLOBOS NAMŲ SMURTO PREVENCIJOS IR JO ATVEJŲ SPRENDIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2021 m. vasario 15 d. Nr. V-*16*  
Prienai

Atsižvelgdama į Socialinių paslaugų priežiūros Departamento prie Socialinės apsaugos ir Darbo ministerijos 2021 m. sausio 11 d. rekomendacijas „Dėl smurto prieš vaikus ir suaugusius asmenis, turinčius negalią, prevencijos rekomendacijos socialinės globos įstaigoms“:

1. T v i r t i n u Prienų globos namų smurto prevencijos ir jo atvejų sprendimo tvarkos aprašą (toliau - Tvarka).
2. S k i r i u Angelę Gavelienę, Socialinio darbo skyriaus vadovę, atsakingu asmeniu už Tvarkos aprašo įgyvendinimo kontrolę.

Direktorė

Inga Barkauskienė

Bendrojo skyriaus vadovė  
Žilvinas Bajoras

*2021-02-15*

Vyr. buhalterė  
Inga Bražina Žilinskienė

*2021-02-15*

Socialinio darbo skyriaus  
vadovė

Angelė Gavelienė

*2021-02-15*

Sveikatos priežiūros  
skyriaus vadovė  
Jūratė Laučiūnienė

*2021-02-15*

Parengė

Dalia Tamošiūnienė

2021-02-15

Vyr. buhalterė  
Dalia Tamošiūnienė  
*2021-02-15*

## **PRIENŲ GLOBOS NAMŲ SMURTO PREVENCIJOS IR JO ATVEJŲ SPRENDIMO TVARKOS APRAŠAS**

### **I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Smurto prevencijos ir jo atvejų sprendimo tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis – padėti Prienų globos namų (toliau – Globos namai) bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
2. Smurto ir jo atvejų sprendimo Globos namų tvarkos aprašas nustato smurto stebėsenos, prevencijos ir jo atvejų sprendimą.
3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
  - 3.1. į smurtą būtina reaguoti nepriklausomai nuo jo turinio (dėl socialinės padėties, amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos ( fizinio, psichologinio, seksualinio, ekonominio, nepriežiūros);
  - 3.2. kiekvienas Globos namų bendruomenės narys – vadovas, skyriaus vadovas, socialinis darbuotojas, socialinio darbuotojo padėjėjas, medicinos psichologas, bendrosios praktikos slaugytojas, slaugytojo padėjėjas, savanoris ar kitas darbuotojas, gyventojas ar jo artimasis pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą, turi reaguoti ir jį stabdyti;
  - 3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą pareigų bei amžiaus;
  - 3.4. konfidencialumu – tiek galimai nukentėjęs asmuo, tiek asmuo, kuris pranešė apie galimo smurto atvejį, tiek kiti su atveju susiję asmenys turi teisę į konfidencialumą;
  - 3.5. anonimiškumu – įstaigoje sudarytos sąlygos pranešti apie galimo smurto atvejį anonimiškai;
  - 3.6. kokybiška pagalba ir kompetencija – globos namų darbuotojai, kurie sprendžia smurto prieš asmenį, turintį negalią, atvejį, turi turėti tinkamas kompetencijas, žinias ir įgūdžius, kad galėtų užtikrinti sėkmingą atvejo sprendimą;
  - 3.7. prigimtinio teisingumo principu – visi asmenys, susiję su smurto atveju, turi teisę pateikti savo situacijos versiją, faktus ir įrodymus, patvirtinančius jų versiją, ir būti atstovaujami pagal įstatymą;
  - 3.8. individualizavimo principu – priimant su nukentėjusiu asmeniu susijusius sprendimus ir (ar) teikiant pagalbą, atsižvelgiama į individualius jo poreikius ir asmenines savybes;
  - 3.9. dalyvavimo principu – pagalbos teikimo klausimai sprendžiami kartu su nukentėjusiu asmeniu ir (ar) jo atstovais, organizacijomis, ginančiomis nukentėjusio asmens teises ir interesus.
4. Visi Globos namų bendruomenės nariai (gyventojai, Socialinio darbo, Sveikatos priežiūros ir kitų skyrių vadovai, darbuotojai, gyventojai ir jų artimieji turi būti supažindinti su Globos namų smurto prevencijos ir jo atvejų sprendimo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais.
5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **smurtas** – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, ekonominis seksualinis, ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą;

5.1.1. **fizinis smurtas**: tyčinis fizinės jėgos panaudojimas prieš asmenį - mušimas, stumdymas, griebimas už plaukų, smaugimas, daiktų mėtymas, spjaudymas, grasinimas kumščiu, užkabinėjimas ir kt.;

5.1.2. **psichologinis smurtas**: sąmoningas, tyčinis poveikis kito asmens psichikai, siekiant priversti jį paklusti smurtautojo reikalavimams - nuolatinės įtampos, streso, baimės jausmo sukėlimas, niekinimas, žeminimas, žodinė agresija, vertimas jaustis kaltu, įsitikinimų išjuokimas, gandų skleidimas, užgauliojimas, persekiojimas, manipuliavimas ir kt.;

5.1.3. **ekonominis smurtas**: finansinės priklausomybės sukūrimas - lėšų nedavimas būtiniausiems dalykams ( vaistams, medicinos pagalbai), pinigų pasisavinimas ir kt.;

5.1.4. **seksualinis smurtas**: kėsinišasis ne tik į asmens gyvybę, sveikatą, kūno neliečiamumą, bet ir socialinę laisvę, asmenybės garbę ir orumą nepriimtinais veiksmais - vertimu nusirengti, santykiuoti prieš asmens valią ir kt.;

5.1.5. **asmens nepriežiūra**: nuolatinis asmeniui būtinų fizinių, emocinių ir socialinių poreikių netenkinimas ar aplaidus tenkinimas, sukeliantis žalą ar pavojų jo gyvybei, sveikatai – nepritaikyta aplinka, trūksta maisto ir drabužių, nesirūpinama sveikata, susirgus nesuteikiama pagalba, abejingumas, asmens emocinių poreikių neatliepimas ir kt.;

5.2. **smurtą patiriantis asmuo** – Globos namų gyventojas, darbuotojas, savanoris, gyventojų artimasis prieš, kurį smurtaujama;

5.3. **smurtaujantis asmuo** – Globos namų gyventojas, darbuotojas, savanoris, gyventojų artimasis inicijuojantis smurtą ar prisidedantis prie jo;

5.4. **smurto stebėtojas** – Globos namų gyventojas, darbuotojas, savanoris, gyventojų artimasis matantis ar žinantis apie smurtą;

5.5. **smurto prevencija** – veikla, skirta smurto rizikai mažinti imantis Globos namų bendruomenės narių (gyventojų, Socialinio darbo, Sveikatos priežiūros kitų skyrių vadovų, darbuotojų, savanorių) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.6. **smurto atvejų sprendimas** – visuma priemonių, taikomų visiems smurto dalyviams (patiriantiems, smurtaujantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant gyventojų artimuosius, pasitelkiant kitų institucijų darbuotojus;

5.7. **smurto prevencijos ir smurto atvejų sprendimo stebėsena** – smurto situacijos Globos namuose stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei sprendimui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

## II. SMURTO PREVENCIJA

6. Smurto stebėsena, prevencija ir jo atvejų sprendimas yra svarbi Globos namų veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi Globos namų vadovas ir skyrių vadovai, o ją vykdo visi globos namų bendruomenės nariai.

7. Smurto stebėseną ir prevenciją apima: psichosocialinės ir fizinės darbo aplinkos gerinimas, organizacijos kultūros ugdymas, inicijuojami ir organizuojami mokymai skyrių vadovams ir darbuotojams smurto temomis.

8. Globos namų darbuotojai, siekdami atpažinti smurto apraiškas ir tinkamai į jas reaguoti, turi turėti žinių ir įgūdžių šiose srityse:

- 8.1. žmogaus teisių, ypatingą dėmesį skiriant neįgaliųjų teisėms;
  - 8.2. smurto ir smurto formų, smurto požymių ir jų atpažinimo, apimant neįgalius suaugusius ir senyvo amžiaus asmenis;
  - 8.3. smurtą ir kitą pavojingą elgesį skatinančių ar provokuojančių aplinkybių ir priežasčių bei jų šalinimo būdus;
  - 8.4. pagalbos teikimas smurtą patyrusiam asmeniui (esant asmeniui neveiksniam jo atstovui pagal įstatymą);
  - 8.5. reprodukcinės sveikatos, lytiškumo, lytinio švietimo, gebėjimo atpažinti netinkamus seksualinius veiksmus, seksualinę prievartą, atpažinimą ir prevenciją;
9. Bet kokios formos smurto netoleravimas, siekiant įtvirtinti aiškią įstaigos poziciją smurto atžvilgiu prisidedant prie gyventojų teisių ir teisėtų interesų įgyvendinimo, jiems saugios aplinkos kūrimo, apibrėžtas Prienų globos namų nuostatuose, Gyventojų vidaus tvarkos taisyklėse, Globos namų darbuotojų vidaus tvarkos taisyklėse, darbuotojų etikos kodekse, pareigybių aprašuose, Sutartyse dėl socialinės globos teikimo.
10. Smurto prevencijos ir jo atvejų sprendimo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja įstaigos vadovas ir jo paskirti darbuotojai, kurie:
- 10.1. surenka duomenis apie globos namuose fiksuotus pranešimus dėl smurto;
  - 10.2. remiantis pranešimais apie smurtą planuoja smurto prevencijos ir jo atvejų sprendimo priemones;
  - 10.3. aptaria turimą informaciją, smurto prevencijos ir smurto atvejų sprendimo priemonių taikymo turinį su skyrių vadovais, darbuotojais, gyventojais ir kitais asmenimis, susijusiais su smurto atvejais;
  - 10.4. teikia siūlymus Globos namų vadovui dėl smurto ir jo atvejų sprendimo priemonių įgyvendinimo globos namuose, globos namų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto prevencijos ar smurto atvejų sprendimo ir kitais klausimais;
  - 10.5. teikia siūlymus Globos namų vadovui dėl tvarkos aprašo tobulinimo.

### **III. SMURTO ATVEJŲ SPRENDIMAS GLOBOS NAMUOSE**

11. Visais įtariamais ir realiais smurto atvejais Globos namų vadovas, skyrių vadovai, kiti darbuotojai, savanoriai, gyventojai ir/ar jo artimieji reaguodami:
- 11.1. įsikiša pastebėjus smurtą – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
  - 11.2. primena smurtautojui Globos namų nuostatus ir elgesio taisykles;
  - 11.3. esant pagalbos patiriančio smurtą asmens sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (Globos namų darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitąją medicininę pagalbą);
  - 11.4. kuo skubiau informuoja Globos namų vadovą ar skyriaus vadovą, ar socialinį darbuotoją apie įtariamą smurtą;
  - 11.5. raštiškai savarankiškai ar padedant darbuotojui – pranešimu informuoja Globos namų vadovą apie įtariamą smurto atvejį;

11.6. informacija apie smurtą užregistruojama, paskiriami darbuotojai, kurie aiškinasi situaciją, nustato smurto rūšį, numato tolimesnius veiksmus, pagalbos priemones (gali būti individualūs pokalbiai su smurtautoju, asmeniu patyrusiu smurtą, smurto atvejo stebėtojais, smurto dalyvių artimaisiais, psichologo, psichoterapeuto, policijos atstovų konsultacijos ir kt. priemonės);

11.7. Globos namų gyventojui smurtavus ir/ar įtariamai smurtavus prieš Globos namų gyventoją, socialiniai darbuotojai organizuoja individualius pokalbius su smurto dalyviais ir daro įrašus gyventojų socialinėje byloje, gyventojų socialinės veiklos lape aprašo individualius pokalbius, gyventojui sutikus, informuoja artimuosius;

11.8. vykdo tolesnę smurto situacijos stebėseną;

11.9. esant sudėtingesniai smurto atvejui, kreipiamasi į aukštesnes pagalbą suteikti galinčias institucijas.

12. Globos namų vadovas ir jo paskirti darbuotojai, sužinojęs apie bet kokį smurto atvejį privalo nedelsiant imtis šiame apraše numatytų veiksmų.

13. Smurto dalyviams pagal individualius poreikius Globos namuose teikiama specialistų pagalba.

#### **IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

14. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Socialinių paslaugų priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos paruoštomis smurto ir seksualinės prievartos prieš vaikus bei suaugusius asmenis, turinčius negalią, prevencijos rekomendacijomis socialinės globos įstaigoms, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu, Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

15. Visa informacija, susijusi su asmens duomenimis, tvarkoma laikantis Bendrajame duomenų apsaugos reglamente bei kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose duomenų apsaugą, įtvirtintų reikalavimų.

16. Tvarkos aprašas skelbiamas Globos namų tinklalapyje [www.pgn.lt](http://www.pgn.lt).

17. Su šiuo Tvarkos aprašu supažindinami Globos namų skyrių vadovai, darbuotojai.

---